

داھاتی نہوتی عیراق؛ 2021

13-01-2022

نوسەرەگان

مەحموود بابان

کورتە : بەرزبى نرخی نہوت و مانەوہى لەسەر وو 70 دۆلارەوہ لە 2021، داھاتی نہوتى عیراقى گەیانده سەر ووی 76 ملیار دۆلار و لە داھاتی 2019ى نزیك کردەوہ. ئەمەش نزیكەى 27 ملیار دۆلارى زیاترە لەوہى لە بودجەى 2021دا ھاتووہ. لێرەدا ئەوہى جیگەى سەرنجە، بەم داھاتە زۆرەوہ جیگرى سەرۆكۆھزیران و وەزیرى دارایی ھۆشدارى لە دارمانى ئابوووى عیراق دەدات و دەلێت، ناتوانیت لە چەند سالى داھاتوودا مووچەى کارمەندان بەدات [1]. لێرەدا و بەكورتى بپى داھات و ھەناردەى نہوت لەگەل كپيارانى نہوتى عیراق و چاوەروانییەگان بۆ داھاتی نہوتى ھەناردەكراوى عیراق لە 2022دا دەخریتەپروو.

مه محمود بابان* -ناوهندی لیکۆلینهوهی رووداو |

به رای

به زبانی نهوت و مانهوهی له سه روو 70 دۆلاره وه له 2021، داهااتی نهوتی عێراقی گه یانده سه رووی 76 ملیار دۆلار و له داهااتی 2019ی نزیک کرده وه. ئەمەش نزیکە 27 ملیار دۆلاری زیاترە لە وهی له بودجهی 2021 دا هاتوو. لێره دا ئەوهی جێگه ی سه رنجه، به داهاته زۆره وه جێگه ی سه روکوه زیان و وه زبیری دارایی هۆشداره ی له دارمانی ئابووری عێراق ده دات و ده لێت، ناتوانی ت له چه ند ساڵی داهاتوودا مووجه ی کارمه ندان بدات [1]. لێره دا و به کورتی به ی داهاات و هه نارده ی نهوت له گه ل کپارانی نهوتی عێراق و چاوه پوانییه کان بۆ داهااتی نهوتی هه نارده کراوی عێراق له 2022 دا ده خرتیه روو.

به زبانی نهوت و ئاسایبوونه وهی چالاکیه ی ئابووریه یه کان و زیادبوونی خواست بۆ نهوت له سه ر ئاستی و لئاتی به کاربه ر و پا به ندبوونی ئۆپیک و هاو په یمانه کانی به رێک وه تنی نیسانی 2020 ی به ره مه مه یان و هه نارده کردنی نهوت، چانسێکی گه ره ی به و لئاتی به ره مه مه ینه ری نهوت به خشی که داهااتیکی زیاتر له وه ی چاوه پوانده کرا کۆبکه نه وه.

به پێی داتا کانی وه زاره تی نهوتی عێراق، داهااتی نهوت له 2021 دا نزیکه ی 80% زیاتر بووه له 2020 که که مه ترین داهااتی له و سا له دا هه بووه، نهوتی عێراق به تیکرا له 2021 دا به \$68.37 دۆلار مامه له ی پێوه کراوه له کاتی کدا له 2020 دا به تیکرای \$38.08 دۆلار بووه [2].

هه ره ها، له 2021 دا 1 ملیار و 102 ملیۆن و 188 هه زار و 981 به رمیل نهوت هه نارده کراوه، که 22 ملیۆن و 971 هه زار و 417 به رمیل له نهوتی که رکوک و ئەوه ی دیکه له کێلگه نهوتییه کانی نیوه راس ت و باشووری عێراق (نهوتی به سه ره) بووه.

خشته ی 1: به ی هه نارده کراو و داهااتی نهوتی مانگانه ی عێراق 2019، 2020 و 2021

سال	مخالف	داهاات و هه نارده ی نهوتی عێراق له 2019 و 2020 و 2021	
		بهره ی عێراق	بهره ی دهره ی عێراق
2019	کۆمه ی نهوت	612,441,839	8,208,828,288
	کۆمه ی گازی	105,327,338	3,918,818,248
	کۆمه ی ئه ی	184,098,872	6,708,148,152
	کۆمه ی ئه ی	185,288,887	7,228,687,127
	کۆمه ی ئه ی	118,717,285	7,208,759,474
	کۆمه ی ئه ی	185,883,225	3,379,817,881
	کۆمه ی ئه ی	118,548,787	6,892,436,825
	کۆمه ی ئه ی	118,708,933	6,812,705,818
	کۆمه ی ئه ی	187,376,337	6,329,283,377
	کۆمه ی ئه ی	198,838,883,37	6,128,308,892
	کۆمه ی ئه ی	195,874,787,72	6,208,308,724
	کۆمه ی ئه ی	196,282,388,08	6,887,582,948
2020	کۆمه ی نهوت	1,287,198,278,24	71,527,864,287
	کۆمه ی گازی	193,481,591,88	6,983,383,377
	کۆمه ی ئه ی	38,347,847,43	4,849,888,912
	کۆمه ی ئه ی	195,418,528,78	2,882,428,888
	کۆمه ی ئه ی	193,144,988,98	4,398,983,718
	کۆمه ی ئه ی	88,588,281,08	2,158,883,288
	کۆمه ی ئه ی	84,488,818,08	2,879,314,473
	کۆمه ی ئه ی	85,883,288,08	4,891,787,888
	کۆمه ی ئه ی	88,384,528,08	3,889,984,788
	کۆمه ی ئه ی	78,288,818,08	3,172,888,121
	کۆمه ی ئه ی	78,288,818,08	3,172,888,121
	کۆمه ی ئه ی	88,183,882,81	3,484,888,818
2021	کۆمه ی نهوت	1,288,348,818,88	41,788,942,788,24
	کۆمه ی گازی	88,183,882,81	4,188,388,488
	کۆمه ی ئه ی	82,877,187,08	3,812,813,878
	کۆمه ی ئه ی	81,211,828,888	3,788,558,222
	کۆمه ی ئه ی	88,388,318,888	3,848,317,238
	کۆمه ی ئه ی	88,881,288,08	3,817,312,788
	کۆمه ی ئه ی	88,788,588,08	3,748,388,913
	کۆمه ی ئه ی	88,487,788,08	6,878,813,888
	کۆمه ی ئه ی	88,888,318,08	6,552,782,121
	کۆمه ی ئه ی	88,487,888,08	7,778,388,288
	کۆمه ی ئه ی	88,788,888,12	7,888,488,318
	کۆمه ی ئه ی	88,183,317,08	7,818,888,888
کۆمه ی ئه ی	191,178,888,08	7,318,788,788	
کۆمه ی ئه ی	1,182,888,881	71,568,824,218	

سه رچاوه: وه زاره تی عێراق، سۆمۆ [3]

کپارانی نهوتی عێراق له 2021 دا

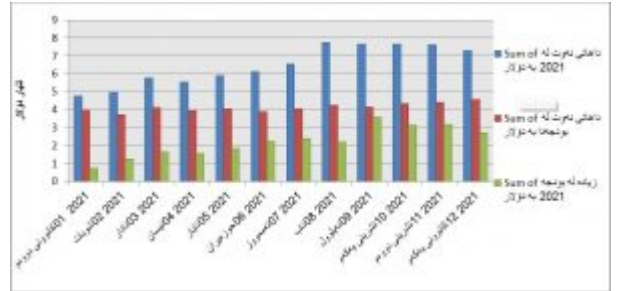
له ساڵی 2019 وه چین و هیندستان دوو کپاری سه ره که ی نهوتی عێراق بوون. به گۆزه ی ئاماری کپله ر، هیندستان رۆژانه 1.08 ملیۆن به رمیل و چین رۆژانه 964 هه زار به رمیل نهوتی عێراقیان کپوه، له کاتی کدا له 2020 دا چین به 1.08 ملیۆن به رمیل نهوتی رۆژانه و هیندستان به 921 هه زار به رمیل نهوتی رۆژانه رێزه بندی به که م و دووه میان گرتبوو.

ئوه ی جێگه ی سه رنجه، له ساڵی رابردوودا، ئەمریکا سێهه م کپاری سه ره که ی نهوتی عێراق بووه، به شێوه یه ک رۆژانه 165 هه زار به رمیل

نەوتى لە عێراق كۆپو، بەدوايدا كۆرياي باشوور ديت كە رۇژانە 161 ھەزار بەرميل نەوتى كۆپو. دوايىن جاريش كە ئەمريكا سىيەم كۆپارى نەوتى عێراق بووبىت لە 2018دا بوو، كە 415 ھەزار بەرميل نەوتى لە عێراق كۆپو.

داھاتى نەوت لەراستيدا و لە بودجەدا

لە بودجەى 2021ى عێراق، نرخى نەوت بە 45 دۆلار بۆ ھەر بەرميلك دانرا، واتە چاوھەرواندەكرا داھاتى نەوت عێراق لەسالى رابردوو 48.59 مليار دۆلار بۆت، بەلام داھاتى ئەمسالى نەوتى عێراق 76.54 مليار دۆلار، واتە نزيكەى 27 مليار دۆلار زيادەى ھەبوو، وەكو لە گرافيك 1دا دەردەكەوێت.

گرافيك 1: داھاتى نەوتى عێراق لە بودجە و لە 2021دا لەگەل زيادەى لە بودجە 2021دا.

بەندەرى بەسرە و تواناي ھەناردەکردن

عێراق لە پلانىدا بەسالى داھاتوودا ئاستى بەرھەمھيئانى نەوت زيادبكات، كە ئەمەش پيويستى بەتەواوکردنى ھيلى سىيەمى خەليجى بەسرە ھەيە، كە دەتوانىت، رۇژانە تواناي بەندەرەكە بۆ ھەناردنى 700 ھەزار بەرميل نەوتى ديكە زيادبكات. لەكاتيكدا بەرزترين بېرى ھەناردەكرا، 3.18 مليون بەرميل نەوتى رۇژانە بوو، بەلام ئەگەر بەرھەمھيئان زياتر بکړت لەمانگەکانى داھاتوودا، ھيچ گەرەنتيەك نيبە كە بتوانىت بەو توانايەى ئىستاي بەندەرى بەسرە ھەناردەبکړت، چونكە بەرزترين ئاستى ھەناردەکردن لە بەندەرى بەسرەوہ لە كانوونى يەكەمى 2018دا بوو، كە 3.627 مليون بەرميل نەوتى رۇژانە بوو، لەكاتيكدا سالى رابردوو لەو بەندەرەوہ رۇژانە تەنيا 2.91 مليون بەرميل نەوت ھەناردەكرا. كەواتە بەرزکردنەوہى ئاستى بەرھەمھيئان پيويستى بەكەنالىكى ديكەى ھەناردەکردن ياخود تەواوکردنى كارەكانى فراوانکردنى بەسرە ھەيە.

كۆتايى

سالى رابردوو لەرووى داھاتى سالىنەوہ نموونەيى بوو، بەتەنيا لەچارەكى چوارەمى ئەوسالەدا داھاتى نەوت 22.65 مليار دۆلار بوو. ئاسۆى سەرەتاکانى ئەمسالىش تاوہكو ئىستا بەوشيوہيە كە نرخى نەوت بەرەو بەرزبوونەوہ بروت. نرخى يەك بەرميل نەوتى برينت لە سەررووى 80 دۆلارەوہ مامەلەى پيۆدەكړت.

لەكۆتاييدا، لەوانەيە سالى رابردوو و ئەمسال، نەوت بۆ عێراق داھاتيكى چاوھەرواندەكرا و گەرەى ھەبووبىت و ھەبىت، بەلام لەسالى داھاتوودا ئەگەر 26 مليارى سالى رابردوو و ئەمسالىش (ھيشتا كار بە بودجەى 2021 دەكړت) نەخريتە چوارچيوہيەكەوہ بۆ ھەمەچەشنکردنى سەرچاوہكانى داھات و پيشخستنى پيشەسازى و كەمکردنەوہى كارمەندى كەرتى گشتى، ئەوا لەسالى داھاتوو لەرووى بەكارھيئانى وزوہ گۆرانكارىيەكى گەرە لە جيھان روودەدات و روونە عێراقيش ھەنگاو بەرەو كۆى دەنيت!

سەرچاوہكان

[1]

<https://oil.gov.iq/?page=824> [2]

<https://oil.gov.iq/?page=828> [3]